

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej o wniosku posła Bojki i petycyach L. 647, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 1021, 1127, 1128, 1293, 1294, 1355 i 1356 w sprawie powierzenia w pasie pogranicznym funkcyi rewizorów gminnym oglądaczom bydła, względnie właściwszego wykonywania ustawy o księgosuszu.

Wysoki Sejmie!

Ze względu na bezpieczeństwo hodowli bydła w całym Państwie, nałożono w roku 1880 na znaczną część kraju naszego, mianowicie na przestrzeń 30 kilometrów od granicy królestwa polskiego i zabranych prowincyi dość uciążliwy obowiązek przymusowego znaczenia bydła i utrzymywania rejestrów szczegółowych przez weterynarzy rządowych przy pomocy płatnych rewizorów pod kontrolą żandarmeryi i władz powiatowych.

Konieczność państwowa wymaga zupełnie ścisłego zamknięcia granicy dla bydła nikt na to nie sarka, cały kraj godzi się ze słuszną ustawą o środkach zapobiegających księgosuszu i tępiących tę zarazę, ogół odczuwa wdzięczność za ścisłe wykonywanie przepisów koniecznych, ale zdaje się jednak, że pas 30 kilometrowy jest prawie wszędzie niemal o połowę za szeroki, niemniej przyznać należy, iż ustawa nakłada liczne ciężary na ludność mieszkającą w okręgu pogranicznym. W tym stanie rzeczy stosowanie ustawy powinno być jak najdalej uwzględniające te żądania stron, które bez najmniejszej szkody dla rzeczy uwzględnić można.

Ludność ma słuszne prawo oczekiwać ułatwień w wydawaniu paszportów przez jedynie powołanych obecnie do tego rewizorów, niestety jednak daremnie dotąd uprasza o to w licznych petycyach gmin i nawet w wnioskach poselskich przez reprezentantów swych w Sejmie posłów Kramarczyka i Bojkę. Ze względów oszczędnościowych Rząd centralny wyznaczył za mało posad rewizorów i ci podołać nie mogą zadaniu. W czasach normalnych, gdy niema większych targów lub dorocznych jarmarków, idzie jeszcze jako tako, ale gdy naraz trzeba wydać wiele paszportów, szczupły personal służbowy nie załatwia na czas spraw i ludność ponosi straty, nie mogąc sprzedać inwentarza, nigdy silniej nie występuje niedogodność ta, jak obecnie, gdy możność spieniężenia bydła na targach i jarmarkach w skutek tak częstych zamknięć zredukowaną została ogromnie, a niedostatek powszechny zmusza do sprzedaży.

Paszporty wydane opiewają na dni dziesięć, a rewizor bywa w gminie co dui czternaście, w tem samem zarządzeniu jest już anomalia; najdotkliwiej zaś uczuć się dają wymogi przepisów wykonawczych do ustawy w wypadkach nagłej potrzeby sprzedania jakiej sztuki bydła, w razie nieszczęścia w rodzinie włościanina, wtedy musi gospodarz wiejski przedsiębrać czasem dwu-dniowe poszukiwania za rewizorem, który z natury rzeczy, jest zwykle w podróży po okręgu.

Na Węgrzech paszportom wydawanym przez rewizorów przyznano ważność jednoroczną. Fachowi twierdzą, że paszport w okręgu pogranicznym dla każdej sztuki zapisanej w katastrze mógłby nawet być stały, naczelnik zaś gminy miałby prawo uwidocznic zmianę właściciela. Obecnie przed jarmarkiem, wydaje każdy niemal rewizor setki paszportów, które po 10 dniach są stosem papierów bez wartości, w tym względzie należy domagać się pewnej reformy, potrzebnej już z uwagi na lepszy tok czynności służbowej.

Komisya nie zamierza udowadniać obszernie, o ile słuszne są skargi petentów; w ostatnich latach dał bowiem temu dwukrotnie już wyraz Wysoki Sejm, uchwalając 4. lutego 1895 i ponownie 1. lutego 1896 rezolucyę do c. k. Rządu, aby nie naruszając ustawy o księgosuszu, ustanowił w każdej gminie w pasie pogranicznym, o ile przedstawionym zostanie odpowiedni kandydat, podrewizora, którego obowiązkiem byłoby prowadzenie duplikatu księgi katastralnej dla bydła, oraz wydawanie paszportów.

Rząd krajowy z całą życzliwością pragnął usunąć braki, jakie ujawniła 18-letnia praktyka w wykonywaniu ustawy o księgosuszu, odniósł się do Starostw z zapytaniem odpowiednim. Z niemal zgodnych odpowiedzi podaje c. k. Namiestnictwo, że zaprowadzenie podrewizorów jest niewykonalne dla braku ukwalifikowanych do tego ludzi i wprowadziłoby zresztą nieład i niezgodność z katastrem; w celu zaś ułatwienia stronom otrzymywania paszportów dla bydła, proponują c. k. Starostowie zmiany w kierunku pomnożenia okręgów rewizyjnych i rewizorów, zmniejszenia obszaru rewizyjnego i wprowadzenie częstszych objazdów.

Opierając się przeważnie na wynikach badań dokonanych przez c. k. organa rządowe, Komisya ma zaszczyt postawić następane wnioski:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm wzywa c. k. Rząd:

- 1) aby powiększył ilość rewizorów bydła w pasie pogranicznym;
- 2) aby zmienił rozporządzenia wykonawcze wydane do §. 8. ustawy z dnia 29. lutego 1888. (Dz. u. p. nr. 35.) w ten sposób, by wolno było rewizorom bydła w pasie pogranicznym wydawać paszporty z ważnością na czas dłuższy niż dziesięciodniowy;
- 3) aby przedłożył Radzie Państwa projekt uzupełnienia §. 9. ustawy o księgosuszu z dnia 29. lutego 1880. (Dz. u. p. nr. 37) w tym kierunku, by politycznej władzy krajowej służyło prawo zmniejszać w drodze rozporządzenia pograniczny obszar rewizyjny aż do 15 kilometrów od granicy.

Lwów, dnia 3. lutego 1898.

Przewodniczący:

Koziebrodzki w. r.

Sprawozdawca:

Jan Trzeciecki w. r.